

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-428/23-1

Sprawa C-428/23

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

11 lipca 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

13 czerwca 2023 r.

Strona powodowa, wnosząca rewizję i druga strona postępowania rewizyjnego:

ROGON GmbH & Co KG

MVI Management GmbH

DC

Strona pozwana, druga strona postępowania rewizyjnego i strona wnosząca rewizję:

Deutscher Fußballbund e. V. (DFB)

[...]

BUNDESGERICHTSHOF (FEDERALNY TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI)

POSTANOWIENIE

[...]

w sprawie

1. ROGON GmbH & Co KG, [...] Frankenthal,
2. MVI Management GmbH, [...] Mondsee (Austria),
3. DC, [...],

Strona powodowa, wnosząca rewizję i druga strona postępowania rewizyjnego,

[...]

przeciwko

Deutscher Fußballbund e. V. (DFB), [...] Frankfurt nad Menem,

Strona pozwana, druga strona postępowania rewizyjnego i strona wnosząca rewizję

[...]

Izba ds. kartelowych Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości), na rozprawie w dniu 28 lutego 2023 r. [...].

postanowiła:

Postępowanie zostaje zawieszono.

Do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostają skierowane następujące pytania prejudycjalne dotyczące wykładni art. 101 ust. 1 TFUE:

1. Czy wydany przez związek sportowy zbiór przepisów, który jest skierowany do członków związku i który reguluje korzystanie z usług przedsiębiorstw nienależących do związku na rynku wyższego szczebla w stosunku do działalności związku, podlega zasadom wypracowanym przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyrokach „Wouters” (z dnia 19 lutego 2002 r. – C-309/99) i „Meca Medina” (z dnia 18 lipca 2006 r. – C-519/04 P), zgodnie z którymi przy stosowaniu zakazu karteli
 - należy uwzględnić całościowy kontekst, w jakim dana decyzja została podjęta lub w jakim wywołuje skutki, a w szczególności jej cele,
 - oraz następnie należy zbadać, czy wynikające z tej decyzji skutki ograniczające konkurencję są nierozłącznie związane z realizowaniem wyznaczonych celów
 - i czy są one proporcjonalne do tych celów (dalej: test Meca Medina)?
2. W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy w takim przypadku test Meca Medina należy zastosować do

wszystkich regulacji tego zbioru przepisów, czy też zależy to od kryteriów merytorycznych, takich jak bliskie lub dalekie powiązanie poszczególnych regulacji z działalnością sportową związku?

Uzasadnienie:

- 1 I. Strony prowadzą spór w przedmiocie roszczeń o zaniechanie wynikających z prawa kartelowego w związku z wydanym przez pozwanego regulaminem dotyczącym usług pośrednictwa świadczonych przez agentów sportowych (Reglement für die Spielervermittlung, zwany dalej „RfSV”).
- 2 Powódka ad 1 jest jedną z wiodących firm doradczych dla młodych talentów i zawodowych piłkarzy w Niemczech. Jej działalność obejmuje między innymi doradztwo w związku z transferami i przedłużaniem umów przez zawodowych piłkarzy. Jej założycielem i członkiem zarządu jest powód ad 3. Powódka ad 2 jest osobą prawną prawa austriackiego, której działalność gospodarcza jest również ukierunkowana na pośrednictwo w rekrutacji zawodników. Agenci sportowi mogą być zatrudniani zarówno przez zawodników poszukujących klubu, jak i przez kluby, które chcą pozbyć się zawodnika (tzw. pośrednictwo w sprzedaży) lub go przyjąć (tzw. pośrednictwo w nabyciu).
- 3 Pozwany jest federacją 27 niemieckich związków piłkarskich z około 25 000 klubów i ponad 7 milionami członków. Jest on zintegrowany ze strukturą związków pod egidą Światowego Związku Piłki Nożnej (FIFA).
- 4 Zgodnie z § 16a statutu pozwanego rozgrywki ligowe w dwóch najwyższych, zawodowych klasach [Bundesliga (liga niemiecka) i 2. Bundesliga (druga liga niemiecka)] są organizowane przez Deutsche Fußball Liga (niemiecką ligę piłki nożnej zwaną dalej „DFL e. V.”). DFL e. V. jest zrzeszeniem klubów dwóch najwyższych zawodowych klas rozgrywkowych w Niemczech. Rozgrywki w trzeciej lidze, która również jest klasą zawodową, są organizowane przez samego pozwanego. Rozgrywki ligowe w dalszych klasach są organizowane przez regionalne związki piłki nożnej. Kluby uczestniczące w rozgrywkach Bundesligi lub 2. Bundesligi są związane statutem pozwanego oraz obowiązującymi zbiorami przepisów jako zwykli członkowie DFL e. V. Zawodnicy, aby być uprawnionymi do gry w Bundeslidze lub 2. Bundeslidze, muszą podpisać umowę licencyjną z DFL e. V., która również zobowiązuje ich do przestrzegania regulacji związku. Jako członek FIFA, pozwany podlega jej regulacjom i jest zobowiązany do wdrażania decyzji FIFA.
- 5 W związku z przyjętym przez FIFA zbiorem przepisów dotyczących współpracy z agentami sportowymi, pozwany wydał zbiór przepisów, który wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 2015 r. Jest on skierowany do klubów i zawodników, którzy są zobowiązani do przestrzegania przepisów wobec pozwanego. Reguluje on korzystanie przez zawodników i kluby z usług agenta przy zawieraniu umów dotyczących gry w klubie i umów transferowych. Określa się tam między innymi

- obowiązek rejestracji dla agentów, § 2 pkt 3 i § 3 pkt 2 i 3 RfSV (dalej: obowiązek rejestracji);
 - złożenie oświadczenia przez agenta, którego treścią jest zobowiązanie do podporządkowania się przez agenta różnym statutom, zbiorom przepisów i zarządzeniom FIFA, pozwanego i DFL e. V., w tym podporządkowanie się jurysdykcji związku, § 2 pkt 2 i § 3 pkt 2 i 3 RfSV oraz załączniki 1 i 2 (dalej: zobowiązanie do podporządkowania się);
 - dodatkowy obowiązek osoby fizycznej przy rejestracji osób prawnych, załącznik 2 RfSV (dalej: dodatkowy obowiązek dla osób prawnych);
 - zakaz udziału agenta w przyszłych przychodach transferowych klubu w przypadku pośrednictwa w nabyciu, § 7 pkt 3 RfSV (dalej: zakaz prowizji za kolejne transfery);
 - zakaz prowizji za pośrednictwo dotyczące zawodników niepełnoletnich, § 7 pkt 7 RfSV;
 - obowiązek ujawniania wynagrodzeń i płatności na rzecz agentów, art. 6 pkt 1 RfSV (dalej: obowiązek ujawniania).
- 6 Naruszenia tego zbioru przepisów mogą zostać ukarane jako niesportowe zachowanie (§ 9 RfSV). W załączniku do zbioru przepisów znajdują się wzory formularzy oświadczenia, które zobowiązany jest złożyć agent.
- 7 DFL GmbH, spółka zależna należąca w całości do DFL e.V., wysłała w dniu 12 stycznia 2018 r. okólnik nr 62 do osób zarządzających w klubach i spółkach kapitałowych w Bundeslidze i 2. Bundeslidze, aby poinformować ich między innymi o umowach dotyczących pośrednictwa w sprzedaży. W okólniku tym stwierdzono, że jako wynagrodzenie można uzgodnić jednorazową płatność ryczałtową lub wynagrodzenie zróżnicowane w zależności od rekompensaty transferowej otrzymanej w przypadku usługi pośrednictwa w sprzedaży. Jednak wynagrodzenie to nie powinno być podobne do udziału procentowego (dalej: obliczanie wynagrodzenia zgodnie z okólnikiem nr 62).
- 8 Powodowie wnoszą o nakazanie zaniechania stosowania postanowień dotyczących obowiązku rejestracji (żądanie 1), zobowiązania do podporządkowania się (żądanie 2), dodatkowego obowiązku dla osób prawnych (żądanie 3), zakazu prowizji za kolejne transfery (żądanie 4), obliczania wynagrodzenia zgodnie z okólnikiem nr 62 (żądanie 5 i 5a), zakazu prowizji za pośrednictwo dotyczące niepełnoletnich zawodników (żądanie 6) oraz obowiązku ujawniania (żądanie 7). Powołują się oni przede wszystkim na zakaz karteli.
- 9 Landgericht (sąd krajowy) częściowo uwzględnił powództwo. Nakazał pozwanemu zaniechanie zgodnie z żądaniem 2 – w zakresie, w jakim agenci

muszą poddać się jurysdykcji FIFA i DFB w celu ukarania naruszeń – oraz zgodnie z żądaniem 3. Pozostałe żądania pozwu zostały oddalone.

- 10 Na skutek apelacji powodów Oberlandesgericht (wyższy sąd krajowy) uwzględnił powództwo w szerszym zakresie. Nakazał pozwanemu ogółem zaniechanie rejestrowania agentów tylko wtedy, gdy przestrzegają oni przepisów FIFA, pozwanego i DFL e. V. związanych z wykonywaniem działalności agenta (żądanie 2). Ponadto nakazał pozwanemu zaniechanie zlecenia DFL e. V. lub jakiegokolwiek innemu zleceniobiorcy organizowania rozgrywek w lidze piłkarskiej, a tym samym zezwalania zleceniobiorcy na ograniczanie klubom możliwości uzgadniania formuł obliczania prowizji, które zawierają procentowe odniesienie do przychodów z dalszych transferów (żądanie 5a). Oddalił pozostałe żądania apelacji i apelacji wzajemnej pozwanego.
- 11 W dopuszczonych przez Oberlandesgericht (wyższy sąd krajowy) rewizjach powodowie dochodzą swoich pozostałych żądań zaniechania, a pozwany dalej wnosi o oddalenie powództwa.
- 12 II. Dla rozstrzygnięcia rewizji istotne znaczenie mają przepisy Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (niemieckiej ustawy o przeciwdziałaniu ograniczaniu konkurencji, zwanej dalej „GWB”), które brzmią następująco:

§ 33 Roszczenie o usunięcie i zaniechanie

 - (1) Każda osoba, która narusza przepisy niniejszej części lub art. 101 lub 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (sprawca naruszenia) lub która narusza zarządzenie organu ochrony konkurencji, jest zobowiązana wobec osoby poszkodowanej do usunięcia naruszenia, a jeżeli istnieje ryzyko ponownego naruszenia, do zaniechania naruszeń.
 - (2) (...)
 - (3) Osobą poszkodowaną jest każdy konkurent lub inny uczestnik rynku, na którego naruszenie ma negatywny wpływ.
 - (4) (...)
- 13 III Uwzględnienie rewizji zależy od pytań prejudycjalnych. Przed wydaniem rozstrzygnięcia należy zatem zawiesić postępowanie i uzyskać od Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenie w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 ust. 1 lit. b) i ust. 3 TFUE (por. w sprawie FIFA Football Agents Regulations (regulaminu agenta piłkarskiego FIFA, zwanego dalej „FFAR”): LG Mainz (sąd krajowy w Mainz), postanowienie odsyłające z dnia 30 marca 2023 r. – 9 O 129/21).
- 14 Sąd apelacyjny [OLG Frankfurt a.M. (wyższy sąd krajowy we Frankfurcie nad Menem), WuW 2022, 99] stwierdził, że regulamin ten należy oceniać w świetle

art. 101 ust. 1 TFUE. Prowadzi on do ograniczenia konkurencji na rynku usług rekrutacji zawodników, które jest odczuwalne i istotne dla rynku wewnętrznego. Jako zbiór przepisów sportowych regulamin ten należy jednak zbadać pod kątem zgodności z zakazem karteli zgodnie z wymogami Trybunału (wyrok z dnia 18 lipca 2006 r. – C-519/04 P, [...] Meca Medina). Dla zastosowania tych zasad ograniczających zakaz karteli istotne jest, czy ograniczenia konkurencji związane z przepisami RfSV są powiązane z celem sportowym, na który powołuje się pozwany. Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. RfSV jest zbiorem przepisów sportowych w rozumieniu tego orzecznictwa. Statutowym zadaniem pozwanego jest zagwarantowanie sportowej rywalizacji w piłce nożnej; przepisy RfSV służą również temu celowi. Mają one regulować warunki rekrutacji i zatrudniania zawodników w celu zagwarantowania uczciwej rywalizacji sportowej. Działania agentów sportowych mają decydujący wpływ na skład drużyn, ich ciągłość i siłę sportową; są zatem bezpośrednio związane z rywalizacją sportową. Działalność agentów sportowych ma wpływ na uczciwą rywalizację, wyniki i zdrowie sportowców. Regulamin ma zapobiec zależnościom między agentami sportowymi, zawodnikami i klubami. Takie zależności mogłyby zagrozić uczciwości i rzetelności rywalizacji i sportu. W przeszłości zawodnicy i kluby ponosili szkody finansowe i zawodowe w wyniku praktyk agentów sportowych, które podlegały prawu karnemu.

- 15 Należy zatem szczegółowo zbadać zakwestionowane przepisy w świetle zasad określonych w orzeczeniu w sprawie Meca Medina. Niezależnie od ogólnego celu w odniesieniu do każdej z regulacji będących przedmiotem sporu należałoby zbadać, czy jest ona związana z uzasadnionym celem, czy istnieje nierozzerwalny związek między dążeniem do uzasadnionego celu a ograniczeniem konkurencji oraz czy środek jest proporcjonalny.
- 16 Biorąc to pod uwagę, przepisy zakwestionowane w żądaniach zaniechania 1, 4, 6 i 7 dotyczące obowiązku rejestracji, zakazu udziału w późniejszych dochodach z transferu, zakazu prowizji za rekrutację małoletnich oraz ujawnienia wszystkich płatności na rzecz pozwanego nie naruszają art. 101 TFUE. Natomiast obowiązek złożenia oświadczenia o podporządkowaniu się, który jest kwestionowany w żądaniu zaniechania 2, oraz regulacja, która jest kwestionowana w żądaniu zaniechania 3, zgodnie z którym osoby prawne przy składaniu oświadczenia o pośrednictwie muszą jednocześnie złożyć dodatkowe oświadczenie osoby prywatnej, są objęte zakazem z art. 101 TFUE. Żądanie zaniechania 5 jest bezzasadny. Zakwestionowanych okólników nie można przypisać pozwanemu. Natomiast żądanie alternatywne jest uzasadnione. Pozwany ma obowiązek nadzorowania DFL GmbH.
- 17 Rewizja powodów skierowana przeciwko temu orzeczeniu zostanie uwzględniona, jeżeli powodowi przysługuje w stosunku do pozwanego roszczenie o zaniechanie na podstawie § 33 ust. 1 GWB i art. 101 ust. 1 TFUE dotyczący przepisów RfSV zakwestionowanych we wnioskach nr 1, 4, 6 i 7. Przesłanki art. 101 ust. 1 TFUE zostały spełnione (zob. lit. a)). Ustalenia faktyczne sądu nie potwierdzają istnienia warunków wyłączenia określonych w art. 101 ust. 3 TFUE

[zob. lit. b)]. Powstaje pytanie, czy biorąc pod uwagę ogólny kontekst, w którym regulamin odnosi skutek, i jego cel, można rozważyć ograniczenie przesłanek art. 101 ust. 1 TFUE. Nie można jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie na podstawie dotychczasowego orzecznictwa Trybunału [zob. lit. c)]. Rozstrzygnięcie zależy zatem od odpowiedzi na pytania prejudycjalne [zob. lit. d)].

- 18 a) Zgodnie z art. 101 ust. 1 TFUE niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są między innymi decyzje związków przedsiębiorstw, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego. Niepisanym warunkiem jest przy tym, by zarówno ograniczenie konkurencji, jak i wpływ na handel między państwami członkowskimi były odczuwalne. Każdy, kto narusza zakaz, jest zgodnie z § 33 ust. 1 GWB zobowiązany wobec osoby poszkodowanej do zaniechania.
- 19 aa) Jako związek przedsiębiorstw pozwana jest adresatem art. 101 ust. 1 TFUE. W pozwanym zrzeszone są między innymi kluby piłkarskie niemieckich lig zawodowych. Dla nich piłka nożna jest przede wszystkim działalnością gospodarczą. Powiązanie tej działalności gospodarczej ze sportem nie pozbawia jej gospodarczego charakteru (zob. wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r., C-49/07, [...] pkt 22 – MOTOE). To, że w pozwanym zrzeszone są obok klubów zawodowych, również kluby amatorskie, nie stanowi podstawy do zakwestionowania tej oceny (zob. w sprawie FIFA: wyrok Trybunału z dnia 26 stycznia 2005 r. - T-193/02, [...], pkt 69–72 – Piau). Rozpatrywane tutaj ustalanie zasad przez pozwanego, które dotyczy korzystania z wcześniejszej, regularnie wynagradzanej usługi w postaci rekrutacji sportowców, również stanowi działalność gospodarczą. RfSV należy uznać za decyzję związku przedsiębiorstw (zob. w tej kwestii zasadniczo: wyrok Trybunału z dnia 27 stycznia 1987 r. – 45/85, [...] pkt 29–32 – ubezpieczenie od ognia; wyrok Trybunału, [...] pkt 75 – Piau). Za pomocą tych przepisów, jak wynika z § 1 pkt 1 RfSV, pozwany zamierza koordynować zachowanie swoich członków na określonym rynku, a mianowicie w odniesieniu do działalności agentów sportowych przy zawieraniu kontraktów zawodników profesjonalnych i umów transferowych.
- 20 bb) Zakwestionowane tutaj regulacje RfSV prowadzą również do odczuwalnego ograniczenia konkurencji na rynku pośrednictwa zawodników.
- 21 (1) Regulacje te nie są wprawdzie skierowane bezpośrednio do agentów sportowych, lecz do klubów i zawodników, którzy jako nabywcy usług agentów stoją po przeciwnej stronie rynku. Ich skutkiem jest jednak ograniczenie swobody podejmowania decyzji przez działających na tym rynku zawodników, kluby i przedsiębiorstwa, co jednocześnie wpływa na gospodarczą swobodę działania agentów sportowych.

Ci ostatni muszą dostosować swoje zachowanie do postanowień zawartych w zbiorze przepisów, aby móc działać na rynku pośrednictwa zawodników. W przeciwnym razie ryzykują, że zawodnicy i kluby – pod presją sankcji ze strony pozwanego (§ 9 RfSV) – powstrzymają się od zlecenia im rekrutacji zawodników.

- 22 (2) Ograniczenie konkurencji jest również odczuwalne. Jak wyjaśniono, wszystkie kluby i zawodnicy działający w Niemczech są związani zbiorem przepisów jako nabywcy usług pośrednictwa. Realne możliwości rynkowe w Niemczech istnieją zatem tylko dla agentów, którzy przestrzegają zakwestionowanych przepisów dotyczących obowiązku rejestracji (§ 2 pkt 3, § 3 pkt 2 i 3), struktury wynagrodzeń (§ 7 pkt 3 i pkt 7) oraz ujawniania płatności (§ 6 pkt 1). Nie stoi temu na przeszkodzie wyjaśnienie zawarte w § 1 pkt 4 RfSV, zgodnie z którym kontrakty zawodników profesjonalnych i umowy transferowe pozostają ważne, nawet jeśli są niezgodne z przepisami regulaminu.
- 23 (3) Regulacje RfSV mogą również wpływać na handel między państwami członkowskimi. Jak wyjaśniono, wszystkie kluby i zawodnicy działający w Niemczech są związani przepisami jako nabywcy usług pośrednictwa, co oznacza, że wszyscy agenci sportowi działający w Niemczech są również ograniczeni tymi przepisami. Chociaż przepisy te mają zastosowanie wyłącznie do całego rynku niemieckiego, stanowią one barierę wejścia na rynek dla zagranicznych agentów sportowych, którzy nie podlegają takim samym restrykcjom w swoich krajach ojczystych. Co więcej, duża liczba transferów zawodników, w których agenci pośredniczą, ma związek z zagranicą, o ile chodzi o transfer do lub z Bundesligi. Niewątpliwie ma to więc znaczenie dla rynku wewnętrznego.
- 24 b) Sąd apelacyjny nie zbadał, czy zakwestionowane regulacje spełniają warunki wyłączenia określone w art. 101 ust. 3 TFUE. Na podstawie ustaleń sądu apelacyjnego nie można tego założyć.
- 25 c) Rozstrzygnięcie sprawy zależy zatem w decydujący sposób od tego, czy zastosowanie ma ograniczenie wynikające z przesłanek z art. 101 ust. 1 TFUE zgodnie z zasadami wyrażonymi w wyroku Trybunału w sprawie Meca Medina, jak przyjął sąd apelacyjny.
- 26 aa) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału ograniczenia przesłanek zakazu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE są akceptowane jedynie w szczególnych przypadkach (zob. wyroki Trybunału z dnia 19 lutego 2002 r. – C-309/99, [...] pkt 97 i nast. – Wouters; z dnia 28 lutego 2013 r. – C-1/12, [...] pkt 93 – OTOC; z dnia 18 lipca 2013 r. – C-136/12, [...] pkt 53 i nast. – Consiglio nazionale dei geologi; z dnia 23 listopada 2017 r. – C-427/16 i C-428/16, [...] pkt 54 – CHEZ Elektro Bulgaria). W związku z tym nie każda decyzja związku przedsiębiorstw ograniczająca swobodę działania stron musi być objęta zakazem przewidzianym w art. 101 ust. 1 TFUE. Zgodności takiej decyzji z unijnymi regułami konkurencji nie można oceniać abstrakcyjnie. Przy stosowaniu zakazu karteli należy raczej

ocenić całościowy kontekst, w jakim dana decyzja została podjęta lub wywołuje swoje skutki, a w szczególności jej cele. Należy również zbadać, czy wynikające z tej decyzji skutki ograniczające konkurencję są nierozłącznie związane z realizowaniem wyznaczonych celów i czy są proporcjonalne do tych celów. Trybunał zastosował te zasady – biorąc pod uwagę specyfikę konkurencji w sporcie – również w dziedzinie tworzenia przepisów przez związki sportowe. Orzekł, że słuszny cel w wyżej wymienionym znaczeniu może być również realizowany przez zbiór przepisów sportowych, o ile – podobnie jak przepisy dotyczące kontroli antydopingowej – jest on nierozłącznie związane z organizacją i właściwym przebiegiem zawodów sportowych i ma w szczególności na celu zapewnienie zdrowej rywalizacji między sportowcami (tzw. test Meca Medina: TSUE, [...] pkt 43, 45 - Meca Medina).

- 27 bb) Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy różnią się od wcześniejszych spraw, w których Trybunał rozważał odpowiednie ograniczenie zastosowania przepisu w odniesieniu do decyzji związków przedsiębiorstw. Decyzje w sprawach „Wouters”, „OTOC”, „CHEZ Elektro Bulgaria” i „Consiglio nazionale dei geologi” dotyczyły za każdym razem regulacji zawodowych organów przedstawicielskich danego zawodu utworzonych na podstawie ustawowej, które miały kompetencje do stanowienia przepisów w swoim obszarze (zob. wyrok Trybunału, [...] pkt 44, 62 – Wouters; [...] pkt 48 i nast. – OTOC; [...] pkt 5, 43 i nast.. – Consiglio nazionale dei geologi; [...] pkt 21, 48 – CHEZ Elektro Bulgaria). Rozstrzygnięcie w sprawie „Meca Medina” opierało się na przepisach antydopingowych Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego i federacji pływackiej (zob. wyrok Trybunału, [...] pkt 27 i nast. – Meca Medina). Przepisy te dotyczyły bezpośrednio aktywności sportowej zawodników i uczciwego przebiegu rywalizacji, tj. rynku organizacji zawodów sportowych. Mieściły się zatem w ramach autonomii związków, która pozwala im na samodzielne regulowanie swoich stosunków wewnętrznych (art. 12 ust. 1 karty praw podstawowych, art. 11 ust. 1 EKPC, art. 9 ust. 1 konstytucji niemieckiej). Wprawdzie regulamin będący przedmiotem sporu jest również adresowany do klubów i zawodników, a tym samym do członków pozwanego związku, to jednak dotyczy on również agentów sportowych, którzy nie są członkami pozwanego związku. Przepisy te wpływają zatem na inny rynek, poprzedzający rynek działalności sportowej, w którym kluby i zawodnicy uczestniczą jedynie jako nabywcy usługi pośrednictwa. Ograniczenia podmiotów trzecich w konkurencji nie mogą być uzasadnione wyłącznie autonomią klubu. Stosunki prywatnoprawne klubu lub jego członków z innymi podmiotami prawa prywatnego nie mogą być oceniane inaczej niż odpowiednie stosunki osób niezwiązanych z klubem (zob. w tym względzie BVerfG, postanowienie z dnia 12 października 1995 r. -1 BvR 1938/93, NJW 1996, 1203 pkt 9).
- 28 cc) Z orzecznictwa Trybunału nie można jednoznacznie wywnioskować, czy w takich przypadkach jak ten regulacja, która odczuwalnie ogranicza swobodę gospodarczą działania niezrzeszonych uczestników rynku, może zostać wyłączona z zakazu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE poprzez zastosowanie testu Meca Medina. Istnieją różne opinie na ten temat.

- 29 (1) Zgodnie z jedną z opinii, zasady opracowane przez Trybunał między innymi w orzeczeniach „Wouters” i „Meca Medina” nie mają zastosowania w sprawach takich jak niniejsza. Zgodnie z tym poglądem zasady te powinny mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy zbiór przepisów służy celom czysto sportowym lub przynajmniej „specyficznym dla sportu” [...] [odwołania do literatury]. Potwierdza to fakt, że w sprawie „Meca Medina” Trybunał wziął pod uwagę, że ograniczenie swobody działania przez przepisy antydopingowe jest „nierozłącznie związane” z właściwym przebiegiem zawodów sportowych (wyrok Trybunału [...] pkt 45 – Meca Medina). Ponadto uprawnienie związków sportowych do ustalania zasad dotyczących działalności gospodarczej może rzeczywiście wynikać ze specyfiki sportowej rywalizacji (zob. opinia rzecznika generalnego z dnia 15 grudnia 2022 r. – C-333/21, [...] pkt 91 - European Super League), podporządkowania członków statutowi związku na mocy prawa prywatnego oraz prawnie uznanej autonomii związku. Sytuacja wygląda jednak inaczej, gdy regulowane są warunki rynkowe, które nie dotyczą bezpośrednio samej sportowej rywalizacji, oraz gdy przedmiotem regulacji jest działalność przedsiębiorstw, które nie są członkami związku sportowego i w związku z tym nie mogą wpływać na treść tych regulacji. W takim przypadku ani specyfika rywalizacji sportowej, ani uprawnienie do stanowienia przepisów przyznane związkom przez ich członków na podstawie prawa prywatnego nie uzasadniają odstępiania od stosowania art. 101 ust. 1 TFUE zgodnie z testem Meca Medina Trybunału [...]. W przeciwnym razie zakaz porozumień ograniczających konkurencję wynikający z art. 101 ust. 1 TFUE mógłby utracić swoją skuteczność. Nic innego nie wynika również z art. 165 ust. 2 tiret siódme /zdanie drugie TFUE. Przepis ten zezwala Unii jedynie na wydawanie zaleceń i podejmowanie środków ustawodawczych, aby osiągnąć cele związane ze sportem zgodnie z art. 165 ust. 4 TFUE, ale nie na złagodzenie regulacji antymonopolowych [...] [odwołania do literatury]. Ponadto należy wziąć pod uwagę, że tylko demokratycznie umocowany prawodawca jest uprawniony do regularnej konkretyzacji nadrzędnych interesów, które stoją w sprzeczności z art. 101 ust. 1 TFUE [...] [odwołania do literatury].
- 30 (2) Zgodnie z innym poglądem dla zastosowania zasad opracowanych m.in. w sprawach „Wouters” i „Meca Medina” nie ma znaczenia, czy regulamin związku sportowego dotyczy wyłącznie czysto sportowego obszaru działalności związku – w szczególności rynków organizacji zawodów sportowych – czy też ma bezpośredni wpływ na inne rynki. Zasady te znajdują raczej zastosowanie, jeżeli tylko regulamin związku sportowego może być w jakikolwiek sposób powiązany z organizacją i właściwym przebiegiem zawodów sportowych. Zasady wyrażone w sprawie Meca Medina nie znajdują zastosowania nie tylko wtedy, gdyby sporna regulacja realizowała wyłącznie (własne) cele gospodarcze, a nie cele sportowo-organizacyjne dotyczące konkretnych zawodów sportowych [...] [odwołania do literatury]. Autonomia związku nie jest decydująca w tym kontekście. Uzasadniony cel, który stoi na przeszkodzie zastosowaniu obowiązkowych skutków zakazu wynikającego z art. 101 TFUE, może niezależnie od tego być dostrzegany w szczególnych cechach sportu, którego wartości etyczne były również jednym z deklarowanych celów Unii Europejskiej, o których mowa w art. 165 ust. 2 zdanie drugie TFUE [...] [odwołania do

literatury]. Potwierdza to również fakt, że Trybunał w sprawie „Meca Medina” nie odniósł się wyraźnie do autonomii stowarzyszeń, ale ogólnie do zasad wspomnianych w sprawie „Wouters”. Przyjął, że nie można dokonać abstrakcyjnej oceny zgodności przepisów ze wspólnotowymi regułami konkurencji, ale że należy przede wszystkim uwzględnić całościowy kontekst, w jakim dana decyzja związku przedsiębiorstw została przyjęta lub wywołuje swoje skutki (zob. wyrok Trybunału, [...] pkt 42 – Meca Medina). Całościowy kontekst sportowy może obejmować również regulacje, które nie mają charakteru czysto sportowego, ale dotyczą korzystania z usług przez członków stowarzyszenia i które jedynie pośrednio wpływają na działalność sportową. Co więcej, rynek pośrednictwa w rekrutacji zawodników nie mógłby istnieć bez organizacji profesjonalnej piłki nożnej przez pozwanego, więc jest, przynajmniej w tym zakresie, bezpośrednio związany z działalnością sportową.

- 31 dd) Jeżeli ustanowienie przez związek sportowy zasad odnoszących się do rynku trzeciego może zostać wyłączone ze stosowania art. 101 ust. 1 TFUE po zbadaniu jego konieczności i proporcjonalności w odniesieniu do celów regulacji, a zatem na pytanie 1 należałoby udzielić odpowiedzi twierdzącej, należałoby rozważyć, czy nie zrezygnować z przeprowadzania tego badania jednolicie dla całego regulaminu wydanego przez związek sportowy, ale od samego początku ograniczyć to badanie tylko do tych regulacji, które są wystarczająco silnie powiązane z działalnością sportową związku (pytanie 2). Zbadanie, czy istnieje uzasadniony cel, czy skutki ograniczające konkurencję są koniecznie związane z realizacją wskazanych celów i czy są proporcjonalne w odniesieniu do tych celów, byłoby wówczas możliwe i konieczne tylko w odniesieniu do tych poszczególnych regulacji.
- 32 d) Jeśli przyjąć za sądem apelacyjnym, że uzasadniony cel w rozumieniu orzeczenia w sprawie „Meca Medina” wynika z całościowego kontekstu regulaminu, to poszczególne zakwestionowane regulacje należałoby zbadać w każdym przypadku pod tym względem, czy odpowiadają one temu ogólnemu celowi. W drugim kroku należałoby zbadać, czy istnieje konieczny związek między dążeniem do osiągnięcia uzasadnionego celu a ograniczeniem konkurencji. W trzecim kroku należałoby zbadać, czy dany środek ograniczający konkurencję jest proporcjonalny, tj. odpowiedni, konieczny i właściwy do osiągnięcia uzasadnionego celu. Stosując test Meca Medina, przynajmniej część zakwestionowanych regulacji mogłaby okazać się zgodna z art. 101 ust. 1 TFUE.
- 33 Jeśli natomiast test Meca Medina nie ma zastosowania do zbiorów przepisów tego rodzaju, które są przedmiotem niniejszego sporu i które są jedynie luźno powiązane z grą organizowaną przez związek sportowy, naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE musiałoby zostać potwierdzone w odniesieniu do wszystkich zakwestionowanych regulacji.

[...]